

2019-2020 – קול קורא לתלמידות בתר-דוקטורט*

אלימות, שימוש בכח, והצדקתם בדתות האברהמיות

המרכז לחקר המרת דת ומפגשים בין-דתיים (CSOC) מזמין חוקרות בעלות תואר שלישי, שהגישו את התזה שלהן בחמש השנים האחרונות והמעוניינות להשתתף בקבוצת מחקר שתתקיים בשנת הלימודים תש"פ באוניברסיטת בן גוריון בנגב, להגיש מועמדות למלגת בתר-דוקטורט. הזוכה תשתתף בסמינר שנתי שיתמקד בנושא: "אלימות, השימוש בכוח, הצדקתם ומשמעותם בדתות האברהמיות", אשר מנוהל על ידי ד"ר אפרים שהם-שטיינר העומד בראש המרכז. הזוכה תידרש להימצא באוניברסיטה לפחות שלושה ימים בשבוע ותקבל מלגת בתר-דוקטורט בסך 74,000 ש"ח שתינתן לה במהלך שנת הלימודים תש"פ, עם אפשרות להארכה בשנה נוספת, בהתאם להתקדמות המחקרית. הזוכה תוכל לחלוק מרחב עבודה משותף בחדר המרכז היושב בספריית ארן בקמפוס המרכזי של האוניברסיטה. בסיום השנה האקדמית יתקיים סמינר משותף בין חוקרי ותלמידי המרכז לבין חוקרי ותלמידי The Center for Abrahamic Religions מאוניברסיטת אוקספורד.

על תכנית המצטיינים תש"פ

אף כי הדמות המקראית הראשונה לה מיוחסת אלימות הוא קין, הרי שהאדם הראשון במקרא שיצא למלחמה הוא אברהם, שיצא לפדות את אחיינו לוט מן השבי והיה הראשון להפעיל אלימות. בכל הדתות האברהמיות קיימת התייחסות לאלימות, הן לאלימות פיזית והן לאלימות מילולית. יש מחוקרי מדע הדתות ואנתרופולוגים הטוענים שבדתות האברהמיות המונותאיסטיות קיימת נטייה גדולה יותר לחוסר סובלנות מובנה, ואגב כך לאלימות ואף להצדקתה, בשל נטייתן של הדתות לדבר בשמה של אמת אלוהית אחת שאינה ניתנת לפשרה. בשלוש הדתות האברהמיות מוכר הרעיון של מלחמת מצווה, מלחמת קודש או מלחמה שתכליתה כיבוש שטח והפצת המסר הדתי. מאידך, בדתות אלו קיימים מנגנונים דתיים שתכליתם למנוע אלימות, לצמצמה ולתעל את השימוש בו לתכליות "מוצדקות". מתי דתות פונות לאלימות? מתי וכיצד הן מצדיקות אותה? כלפי מי מופעלת האלימות, אלו הצדקות ניתנות להפעלתה, ומתי וכיצד מוגבלת האלימות ופעילויות חליפיות לאלימות מקבלות העצמה? בחלק מן המערכות הדתיות קשורה האלימות בהקרבת קורבנות, באחרות תועלה האלימות אל מחוץ לגבולות הקבוצה הדתית. לשאלת האלימות והצדקתה פן אתני ומגדרי מובהק. בחלק מן הדתות נעשה שימוש פנימי באלימות שהופעלה והוצדקה כשהופנתה כלפי מינים ומי שכפרו בהגמוניה או באידאולוגיה שבה החזיקו חוגים הגמוניים. ברוב הדתות הוצדקה גם אלימות והחרמה של סוטים חברתיים ללא אידאולוגיה מתחרה. היחס לאלימות ושאלת גבולות הצדקתה של האלימות בהקשרה הדתי תעסיק אותנו במהלך השנה הקרובה.

* הפנייה מנוסחת בלשון נקבה אך מיועדת לנשים ולגברים כאחד.

סמינר המצטיינים של המרכז לחקר המרת דת בשנת 2019-2020 יוקדש לבחינת מגוון רחב של סוגיות הקשורות לאלימות והצדקת השימוש בה בשלוש הדתות האברהמיות. הסמינר עתיד לכנס חוקרות שיתמקדו בבחינת סוגיות הנוגעות לדרך בה נעשה שימוש באלימות והצדקתה במרחב הדתי ובשיח הדתי. הדיון בשאלת האלימות ומעמדה מזמין גם עיסוק בשאלות הקשורות להגמוניה וכפירה, דרכי אכיפה פנימיות וחיצוניות, וגם שאלות בדבר התפתחות ושינוי תיאולוגי לנוכח שינויים בנסיבות ההיסטוריות. מה למשל מקומה של אלימות וכיצד ניתן להצדיקה בחברות ובדתות השותפות בתהליך שנובט אליאס כינה "תהליך החיברות" שבמהלכו השתנה השיח בדבר הלגיטימיות של האלימות והשימוש בכוח?

אנו מזמינים חוקרות העוסקות בסוגיית האלימות והצדקתה, ונושאים קרובים ומשיקים, להגיש הצעות להצטרפות לקבוצת המחקר "אלימות והצדקתה" של המרכז לחקר המרת דת ומפגשים בין-דתיים בשנת הלימודים תש"פ 2019-2020. במסגרת התכנית ייערכו מספר מפגשים בסמסטר, שבמהלכן יוצגו מחקרים על ידי הסטודנטים המשתתפים בסמינר, חוקרים מאוניברסיטת בן-גוריון בנגב ואורחים מאוניברסיטאות בארץ ובחו"ל. המועמדות הזכות תתבקשנה לסייע בעבודה האקדמית של המרכז (כגון: סיוע בעריכת פירוטומי המרכז, סיוע בקשרי המרכז והקהילה, וכדומה) בתמורה למזכה מלא.

תנאי סף להגשת מועמדות

- זכאיות להגיש מועמדות חוקרות המחזיקות בתואר דוקטור שהגישו את התזה בחמש השנים האחרונות – לאחר ספטמבר 2014.
- אפשרות תעסוקה בעבודה נוספת אפשרית רק במסגרת הוראה באוניברסיטת בן-גוריון, ועד מקסימום 8 שעות בשבוע, באישור דיקן הפקולטה.

הגשת מועמדות

- חוקרות המעוניינים להצטרף לתכנית המצטיינים של מחזור תש"פ נדרשים להגיש את הטפסים והמסמכים הבאים עד יום חמישי ה-4 באפריל 2019:
- טופס פרטים אישיים: [טופס הגשת מועמדות- בתר דוקטורנטים](#) (להורדה באמצעות דפדפן כרום בלבד).
 - תמצית תכנית מחקר (עד 2,000 מילים) העוסקת בהיבטים של סוגיית האלימות והצדקתה באחת הדתות האברהמיות או בהיבט משווה.
 - תקציר של עבודת הדוקטור.
 - קורות חיים מעודכנים, הכוללים רשימת פרסומים מלאה.
 - שתי המלצות, אחת מהן של המנחה.
 - הטפסים והמסמכים יישלחו לגב' רעיה אבן-דוד (RayaED@bgu.ac.il). על המועמדת לוודא שכל הטפסים והמסמכים יישלחו **עד יום חמישי ה-4.4.19**.